

Praktijkboek vertragingsschade in de bouw (2^e druk)

mr. A.F.J. Jacobs

instituut voor bouwrecht

's-Gravenhage, 2022

ISBN 978-94-6315-069-9
NUR 822

© 2022, A.F.J. Jacobs

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgeverij. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van art. 16h tot en met 16m Auteurswet 1912 jo. het Besluit van 27 november 2002, Stb. 2002, 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken dient men zich tot de Stichting Instituut voor Bouwrecht te wenden.

No part of this book may be reproduced in any form, by print, photo print, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

Voorwoord

De aannemer is verplicht het werk binnen de afgesproken bouwtijd op te leveren en de opdrachtgever moet hem daartoe de gelegenheid bieden. Als de bouw stagneert en wanneer dat schade veroorzaakt, dan is degene aan wie die vertraging is toe te rekenen, aansprakelijk.¹

Zo begon de eerste druk van dit boekje dat werd gepubliceerd op 21 oktober 2013. De bedoeling was om de praktijk handvatten te bieden in discussies over vertragingsschade. De eerste druk was met name gericht op aanspraken die aannemers richting de opdrachtgever te gelde zouden kunnen maken wegens vertraging in de bouw.

Net als de eerste druk heeft ook deze versie niet de pretentie om uitputtende, laat staan wetenschappelijke, beschouwingen te geven van de vraagstukken op het gebied van vertragingsschade. Het is met name gericht op de praktijk van alledag. Om met Jacob van Maerlant te spreken: ‘nutschap ende waer’.

Met de tweede druk is het bereik aan onderwerpen verbreed. Niet alleen hebben aanspraken van de opdrachtgever jegens de aannemer inmiddels een plaats gevonden in dit boekje maar er is ook een nieuw hoofdstuk dat gewijd is aan de UAV-GC en vertragingsschade. Daarbij moet het onderscheid tussen de UAV en de UAV-GC niet al te strikt worden genomen want er zijn leerstukken - bijvoorbeeld over het kritieke pad - waar de opvattingen onder beide sets algemene voorwaarden hetzelfde zijn.

De oplettende lezer zal registeren dat sommige passages meermaals voorkomen. Dat is gedaan om het leesgemak van dit praktijkboek - dat in feite als naslagwerk functioneert - te vergemakkelijken. Verder hanteer ik de begrippen ‘vertragingsschade’ en ‘stagnatieschade’ door elkaar, waarmee ik aansluit op het taalgebruik in de vonnissen van de Raad van Arbitrage.²

Verder wordt de lezer erop gewezen dat bij het ter perse gaan van dit boekje zowel de UAV 2012 als de UAV-GC 2005 op termijn zullen worden gewijzigd. Voor de UAV heeft dat geen ingrijpende gevolgen omdat vrijwel alle bepalingen die in dit boekje worden behandeld in de toekomstige versie ongewijzigd blijven. Dat ligt anders voor de UAV-GC. Maar omdat daar de discussies nog niet uitgekristalliseerd lijken, zag ik er vanaf daarop te anticiperen. Om dezelfde reden behandel ik de *Leidraad Vertraging en Verstoring. Voorkomen, oplossen, beslechten*³ niet omdat deze zich nog in de consultatiefase bevindt.

---

1 H.O. Thunissen, ‘Aansprakelijkheid voor stagnatieschade bij aanneming van bouwwerken’, BR 1965, p. 391 e.v.

2 Zie onder meer: RvA 7 juni 2017, nr. 35.262.

3 Deze Leidraad is een initiatief van o.a. de Dutch Arbitration Association i.s.m. het Instituut voor Bouwrecht.

Ik ben in zoverre op de nieuwe UAV en UAV-GC vooruitgelopen dat ik in plaats van ‘termijnverlenging’ overal ‘termijnsverlenging’ gebruik, tenzij het een citaat betreft. Zolang duidelijk is dat ik op een paragraaf uit de UAV of UAV-GC doelde, zag ik ervan af dat er elke keer aan toe te voegen. Als het noodzakelijk bleek om met haakjes te werken, koos ik voor ‘vertraging(schade)’ in plaats van ‘vertraging(sschade)’.

Een onderwerp dat ik in de eerste druk angstvallig uit de weg ging, heb ik niet langer kunnen vermijden: de samenloop. Het gaat hierbij om verdragingschade die wordt veroorzaakt doordat zowel aannemer als opdrachtgever verantwoordelijk zijn voor de gebeurtenissen die hebben geleid tot vertraging. In hoofdstuk 3.3.3 heb ik mijn gedachten over dit onderwerp aan het papier toevertrouwd. Daarbij geldt wel de uitdrukkelijke disclaimer dat ik slechts probeer enige structuur aan te brengen en dat de gedachtenvorming daarover pas net is begonnen.

Aan het slot van dit voorwoord kan niet onvermeld blijven dat Pim Herber mij wederom een zeer grote dienst heeft bewezen door het hoofdstuk over de UAV-GC 2005 mee te lezen en zijn kritiek daarover met mij te delen. Een speciaal woord van dank gaat uit naar Katja Groenendaal die haar ervaring als general counsel van Van Wijnen heeft ingebracht om mee te lezen en te commentariëren. Hetzelfde geldt natuurlijk voor mijn kantoorgenoten en onze student-assistent Julia.

Amsterdam, april 2022,

Arno Jacobs

Inhoudsopgave

Voorwoord

v

DEEL I: Vertraging(schade) en de UAV 2012

1	Tijdsverplichtingen van de aannemer	
1.1	De verplichting van de aannemer om het werk tijdig op te leveren	3
1.2	De financiële meldplicht van de aannemer	9
1.3	Overige meldplichten van de aannemer	13
1.4	Andere tijdsverplichtingen van de aannemer	14
1.5	Stagnatie-aanspraken van de opdrachtgever en korting	16
2	Tijdsverplichtingen opdrachtgever - Introductie	
2.1	Ter inleiding	31
2.2	Een stappenplan	33
3	Regel 1: de stagnatie-oorzaak komt voor rekening van de opdrachtgever	
3.1	Inleiding	35
3.2	Een relevant juridisch onderscheid	35
3.3	Causaliteit tussen oorzaak en schade	37
3.3.1	Inleiding	37
3.3.2	Het kritieke pad	39
3.3.3	Samenloop	41
3.3.4	De omkeringsregel	57
3.4	Tekortkoming als grondslag	59
3.4.1	De medewerkingsplichten van de opdrachtgever	60
3.4.1.1	Overige verplichtingen van de opdrachtgever	80
3.5	De contractuele verbintenis tot schadevergoeding als grondslag	82
3.5.1	Planningswijzigingen (par. 26 lid 7)	82
3.5.2	Wijzigingen in de uitvoering (par. 34)	89
3.5.3	Werkelijke toestand wijkt af (par. 29 lid 2 en 3)	91
3.5.4	Meerwerk (par. 35 tot en met 39)	97
3.5.5	Weersomstandigheden	104
3.6	Termijnsverlenging	106
3.7	Versnellingsmaatregelen	112
4	Regel 2: de aanwezigheid van aantoonbaar geleden schade	
4.1	Algemene opmerkingen over schadeomvang	117
4.2	Vertragingsschade	124
4.3	Verlies van productiviteit	125
4.4	Schadebeperkingsplicht	144
4.5	Schade per kostensoort	146

5	Regel 3: de tijdige melding van de schade-aanspraak	161
6	Regel 4: exoneraties in overeenkomst en bestek	165
7	Gereserveerd	171

DEEL II: Vertraging(schade) en de UAV-GC 2005

8	Verhouding UAV 2012 en UAV-GC 2005	175
9	Tijdsbepalingen: verplichtingen van aannemer	
9.1	De verplichting om het werk op tijd op te leveren	180
9.2	Verplichting om tijdig de vergunningen te verkrijgen	188
9.3	Tijdig voorleggen voor acceptatie & toetsing	191
9.4	Verzuim/in gebreke stellen	193
9.5	Meldplicht bij aanspraak op Wijziging (“meerwerkclaim”)	195
9.6	De meldplicht bij kostenvergoeding en/of termijnsverlenging	197
10	Tijdsbepalingen: aanspraken van de aannemer	201
11	Bepalingen die aannemer recht geven op kostenvergoeding en/of termijnsverlenging (par. 44-1 (a))	
11.1	De zelfstandige hulppersoon	205
11.2	Nevenaanneming (verband met andere werken)	206
11.3	Wijzigingen in wettelijke voorschriften	208
11.4	Bodemaspecten	209
11.5	Wijzigingen	211
11.6	Schorsing	212
11.7	Vertraging in de acceptatie	212
11.8	Vervroegde ingebruikneming	213
11.9	Intellectuele eigendomsrechten	213
11.10	Vermoeden van onvoldoend werk	213
11.11	Vertraging in de meerwerkprocedure	213
12	Een omstandigheid waarvoor de opdrachtgever krachtens de overeenkomst verantwoordelijk is en waartegen de aannemer niet behoefde te waarschuwen (par. 44-1 (b) UAV-GC 2005)	
12.1	De medewerkingsplichten van de opdrachtgever	216
12.1.1	De verplichting tot informatieverstrekking (par. 3-1)	217
12.1.2	De verplichting om het terrein (tijdig) beschikbaar te stellen	226
12.1.3	De door opdrachtgever te verzorgen vergunningen	227
12.1.4	Aanspraak op wijziging?	228
12.1.5	Verplichting om bij toetsing en acceptatie het werk niet te verstoren	232
12.1.6	Buiten het standaard raamwerk overeengekomen verplichtingen	233

13	Onvoorziene omstandigheden (par. 44-1(c)) UAV-GC 2005	235
14	Installateurs	241
	Appendix A - Labor efficiency analysis	245
	Rechtspraakregister	263
	Wet- en regelgevingregister	273
	Trefwoordenregister	281